

Σαμαρείτες και Προσήλυτοι

[Ορθοδοξία](#) / [Καινή Διαθήκη](#)

Σαμαρείτες

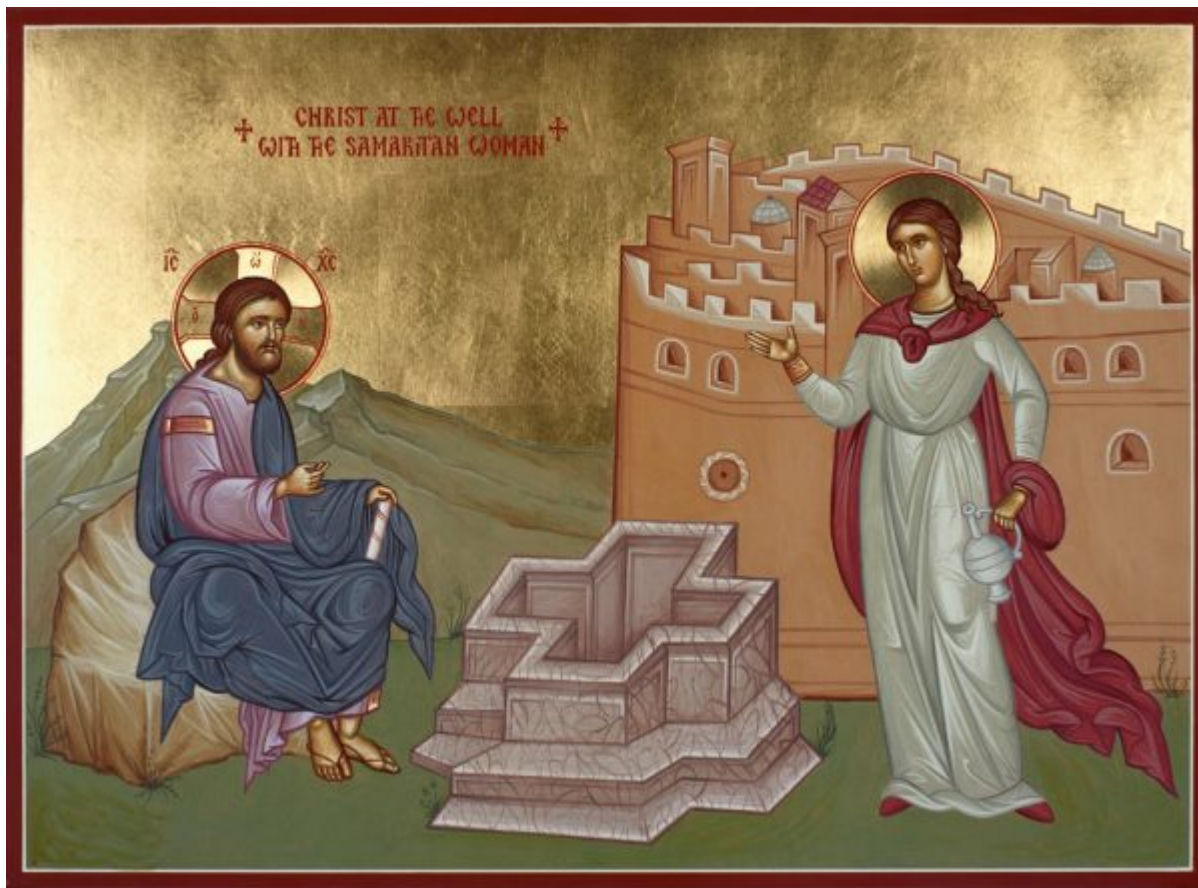
Ο όρος προέρχεται από την λέξη *samerim* (σαμερίμ) που σημαίνει φύλακας (του Νόμου) και όχι κάτοικος της Σαμάρειας. Η πρώτη τους εμφάνιση γίνεται στο Β΄ Βασ. 17, αλλά οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι το συγκεκριμένο χωρίο είναι προσθήκη μετέπειτα συγγραφέων^[1]. Μέχρι την εποχή της Καινής Διαθήκης οι κάτοικοι της Ιουδαίας θεωρούσαν τους Σαμαρείτες ως ξένους και ειδωλολάτρες. Οι Σαμαρείτες πήραν αρκετά χαρακτηριστικά των Ιουδαίων που έμεναν στην Ιερουσαλήμ, όπως την πίστη στον ένα Θεό, το Σάββατο, ακολουθούσαν τον Νόμο που δόθηκε στον Μωυσή, αρκετές γιορτές των Ιουδαίων, όπως και την πίστη του περιούσιου λαού που θα σωθεί από τον Θεό. Γενικότερα ο Σαμαρειτισμός πείρε την μορφή και εξελίχθηκε όπως κάθε άλλη, ομάδα και σχέση της περιόδου του δευτέρου Ναού. Οι πηγές δυστυχώς δεν μπορούν να μας προσδιορίσουν με ακρίβεια τόσο τα γεγονότα, όσο και τις ακριβείς συνθήκες που οδήγησαν στον ανταγωνισμό μεταξύ των Σαμαρειτών και των Ιουδαίων. Μας δείχνουν περιόδους όπου οι δυο πλευρές ζουν ενωμένες αρμονικά, ενώ άλλες να βρίσκονται σε αντιπαλότητα για θεολογικούς, οικονομικούς ή και επεκτατικούς λόγους^[2]. Οι πηγές των Σαμαρειτών προέρχονται από τον 8^ο αιώνα μ.Χ. και δεν μπορούν να μας

δώσουν αξιόπιστα στοιχεία για την περίοδο της Καινής Διαθήκης.

Σε αντίθεση με τους Ιουδαίους, οι Σαμαρείτες, είχαν την δικιά τους Πεντάτευχο που χρονολογείτε τον β΄ αιώνα π.Χ. Η Σαμαρειτική Πεντάτευχο διατηρούσε ορισμένους ιουδαϊκούς ιδιωματισμούς και σε ορισμένα χωρία διατηρούσε το πρωτότυπο κείμενο. Υποστήριζαν ότι μόνο η Πεντάτευχος ήταν η αυθεντική γραφή, πεποίθηση που μοιράζονταν με τους Σαδδουκαίους. Επίσης, δεν πίστευαν στην ανάσταση των νεκρών, άποψη γενικότερα αποδεκτή πριν την εξάπλωση του Χριστιανισμού στον κόσμο. Ενδιαφέρον ήταν η προσμονή που είχαν σε μια προφητική φιγούρα η οποία θα σώσει τον λαό, όμως φυσικά οι μεσσιανικές απόψεις και προσμονές της περιόδου αυτής ήταν διάφορες[3]. Τέλος, οι Σαμαρείτες είχαν τις ίδιες επιρροές του ελληνορωμαϊκού κόσμου με τους Ιουδαίους. Γι' αυτό το λόγο προσέγγισαν ευκολότερα τον Χριστιανισμό, ενώ οι Ιουδαίοι τους συμπεριφέρονταν σαν να ήταν κάτι ξένο προς αυτούς[4].

Προσήλυτοι

Αν και οι Ιουδαίοι ήταν αρκετά αντιπαθείς από τους υπόλοιπους λαούς και πολλές φορές στις αρχαίες γραμματείες δεν περιγράφονται με τον καλύτερο τρόπο οι Ιουδαίοι κατάφερναν να έχουν έναν αρκετά μεγάλο αριθμό προσήλυτων, σύμφωνα με τον Ιώσηπο. Οι εθνικοί που εισέρχονταν στην ιουδαϊκή θρησκεία ήταν αυτοί που είχαν αναπτύξει την ιδέα του ενός Θεού, ήταν αυτοί που ήθελαν να έχουν ηθική και ήρεμη ζωή, όπως και αυτοί που ήταν περισσότερο οικείοι με τα ανατολικά θρησκευόμενα που ικανοποιούσαν τις σωτηριολογικές τους αναζητήσεις[5].

Έτσι προσήλυτοι υπήρχαν στην Αντιόχεια της Συρίας, στην Αντιόχεια της Πισιδίας, στην Θεσσαλονίκη, στην Αθήνα, την Ρώμη, όπως και ο βασιλικός οίκος της Παρθίας[6]. Οι Ιουδαίοι παρά τις αρνητικές αντιδράσεις των εθνών επέμεναν στο ιεραποστολικό τους έργο, διότι η πεποίθηση της ηθικής και θρησκευτικής τους ανωτερότητας ήταν βαθιά ριζωμένη μέσα τους[7].

Ο μεγαλύτερος αριθμός των προσήλυτων τηρούσε μέρος του Νόμου, όπως και την λατρεία του ενός Θεού. Επίσης τηρούσαν το Σάββατο και ορισμένες διατροφικές συνήθειες, χωρίς όμως να εγκαταλείπουν τις παλαιότερες ειδωλολατρικές τους παραδόσεις. Έτσι, κατέληγαν να έχουν έναν μικτό τρόπο ζωής, βαπτίζονταν και δεσμεύονταν στην τήρηση των σημαντικότερων εντολών που ήταν ο δεκάλογος, το Σάββατο, ο φόρος του Ναού και άλλα. Αυτοί οι προσήλυτοι έφεραν το παρωνύμιο: «φοβούμενοι τον Θεό», «σεβόμενοι τον Θεό» ή απλά «σεβόμενοι προσήλυτοι».

Οι κυρίως προσήλυτοι ονομάζονταν «Γκερείμ», ο αριθμός τους ήταν μικρότερος, έκαναν περιτομή και ήταν υποχρεωμένοι να τηρούν όλο τον Νόμο ανεξαιρέτος. Με αυτόν τον τρόπο εισέρχονταν στο γένος των Ιουδαίων και την κοινότητα τους, λαμβάνοντας το παρωνύμιο: «προσήλυτοι της δικαιοσύνης». Για την είσοδο των κυρίως προσήλυτων τρία ήταν τα βασικότερα σημεία που έπρεπε να τηρηθούν. Το πρώτο ήταν η περιτομή, το δεύτερο το βάπτισμα και το τρίτο η θυσία στον Ναό, μέχρι τουλάχιστον την καταστροφή του[8].

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

[1] Bowman, *The Samaritan problem : studies in the relationships of Samaritanism, Judaism, and early Christianity* (1959; Pittsburgh: Pickwick Press, 1975).

[2] Περισσότερες λεπτομέρειες για το θέμα βλ.: Coggins, *Samaritans and Jews : the origins of Samaritanism reconsidered* (Oxford: Blackwell, 1975).

[3] Μεταξύ άλλων βλ.: Ατματζίδης, *Θεολογία της Καινής Διαθήκης* (Θεσσαλονίκη: Ostracon Publishing, 2019). Σελ. 310-328 και ιδιαίτερα 314-318.

[4] Ferguson, *Backgrounds of early Christianity*. Σελ. 501.

[5] Schürer, et al., *The history of the Jewish people in the age of Jesus Christ (175 B.C.-A.D. 135)*. Σελ. 102 κ.ε.

[6] Ιώσηπος, *Ιουδαϊκός πόλεμος* 2:20,2.

[7] Φιλιππίδης, *Ιστορία της εποχής της Καινής Διαθήκης : εξ απόψεως παγκοσμίου και πανθρησκειακής*. Σελ. 466.

[8] Φιλιππίδης, *Ιστορία της εποχής της Καινής Διαθήκης : εξ απόψεως παγκοσμίου και πανθρησκειακής*. Σελ. 467.

<https://bit.ly/371EG72>